

پیش‌ها و پانچ‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ خیرالدين حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ خوردنی‌ها و آشامیدنی‌ها

بسم الله الرحمن الرحيم

پرسش

نویسنده: فرهاد گلستان

تاریخ: ۱۳۹۸/۷/۲۲

سه سوال مرتبط با هم از محضر عالمان بزرگوار دارم و امیدوارم که با حوصله و دقت همیشگی، پاسخ خود را دریافت کنم:

۱. گیاه‌خواران معتقدند که انسان ذاتاً و فطرتاً گیاه‌خوار است و گوشت‌خواری را به خود تحمیل کرده است (به قرینه‌ی آنکه نمی‌تواند گوشت خام بخورد و آن را با پختن نرم می‌کند). آیا گوشت با ذات انسان در تضاد مطلق است؟ یا اینکه بدن به آن نیاز اساسی دارد؟ یا اینکه نیاز اساسی ندارد و تضاد مطلق هم ندارد و می‌تواند آن را ترک یا مصرف کند؟

آیا می‌توان به آیاتی که به صورت عام یا خاص به خوردن گوشت حیوانات دستور داده است استناد کرد و نتیجه گرفت که نباید از این کار پرهیز کرد؟

۲. خداوند در آیه‌ی ۶۶ سوره‌ی نحل، از شیر به نیکی یاد کرده و آن را «سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ» دانسته است. با این حال، گیاه‌خواران معتقدند که شیر نیز مشخصاً متعلق به کودکان و نوزادان است و از مصرف شیر و محصولات آن (ماست، پنیر، دوغ و ...) پرهیز می‌کنند. آیا می‌توان از آیه‌ی ۶۶ سوره‌ی نحل برداشت کرد که خداوند به نوشیدن شیر امر کرده و پرهیز از مصرف آن، رد امر خداست؟

۳. گروهی دیگر هستند که خام گیاه‌خوار هستند و گیاهان را به صورت خام مصرف می‌کنند و آن را به سلامت و صحت و طبیعت بدن نزدیک‌تر می‌دانند. در این خصوص هم ارشاد فرمایید. پیشاپیش از پاسخ شما متشکرم.

پاسخ

تاریخ: ۱۳۹۸/۷/۲۶

گیاه‌خواری به معنای ممنوع کردن گوشت و لبنیات بر خود، جایز نیست؛ زیرا تحریم چیزی است که خداوند حلال کرده و این گناهی بسیار بزرگ است؛ چنانکه فرموده است: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

www.alkhorasani.com

بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ صُورِهَا شَيْءٌ خَرَجَ مِنْهَا خَطَرُ اللَّهِ تَعَالَى

لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ^۱؛ «ای کسانی که ایمان آوردید! چیزهای پاکی که خداوند برایتان حلال کرده است را حرام نکنید»؛ همچنانکه این کار را مصداق خسران و ضلالت دانسته و فرموده است: «قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ^۲»؛ «زیان کرده اند کسانی که فرزندان خود را از روی سفاهت و نادانی می کشند و چیزی که خداوند روزی شان کرده است را با دروغ بستن بر خداوند حرام می کنند، آنان گمراه شده اند و هدایت یافته نیستند» و فرموده است: «وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ وَإِنَّ كَثِيرًا لَيُضِلُّونَ بِأَهْوَائِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ^۳»؛ «و چرا نباید از حیواناتی که نام خداوند بر آن ها برده شده است بخورید؟! در حالی که آنچه بر شما حرام کرده را برایتان روشن کرده است مگر چیزی که از آن ناگزیر می شوید و هرآینه بسیاری با اهواء خود بدون آگاهی گمراه می کنند، بی گمان پروردگارت به کسانی که تعدی می کنند آگاه تر است». وانگهی گیاه خواری که از فرهنگ برخی کافران نشأت گرفته، بر خلاف سنت پیامبر است؛ زیرا تردیدی نیست که آن حضرت گوشت می خورد و شیر می نوشید و با این وصف، هر کس از سنت آن حضرت روی بگیرد، مسلمان نیست؛ چنانکه در روایتی آمده است: «إِنَّ ثَلَاثَ نِسْوَةٍ أَتَيْنَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَتْ إِحْدَاهُنَّ: إِنَّ زَوْجِي لَا يَأْكُلُ اللَّحْمَ وَقَالَتِ الْآخَرَى: إِنَّ زَوْجِي لَا يَشُمُّ الطَّيِّبَ وَقَالَتِ الْآخَرَى: إِنَّ زَوْجِي لَا يَقْرُبُ النِّسَاءَ، فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ يَجُرُّ رِدَاءَهُ حَتَّى صَعِدَ الْمِنْبَرَ، فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ، ثُمَّ قَالَ: مَا بَالُ أَقْوَامٍ مِنْ أَصْحَابِي لَا يَأْكُلُونَ اللَّحْمَ وَلَا يَشُمُّونَ الطَّيِّبَ وَلَا يَأْتُونَ النِّسَاءَ؟! أَمَا إِنِّي أَكُلُ اللَّحْمَ وَأَشُمُّ الطَّيِّبَ وَأَتِي النِّسَاءَ، فَمَنْ رَغِبَ عَنْ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي^۴»؛ «سه زن به نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم آمدند، پس یکی از آن ها گفت که شوهر من گوشت نمی خورد و دیگری گفت که شوهر من عطر نمی زند و دیگری گفت که شوهر من به زنان نزدیک نمی شود، پس رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم بیرون آمد در حالی که (از خشم) ردایش را می کشید، تا اینکه به منبر برآمد، پس خداوند را ستود و ثنا گفت، سپس فرمود: کسانی از اصحابم را چه می شود که گوشت نمی خورند و عطر نمی زنند و به زنان نزدیک نمی شوند؟! آگاه باشید که من گوشت می خورم و عطر می زنم و به زنان نزدیک می شوم، پس هر کس از سنت من روی برتابد از من نیست». به علاوه، روایات فراوانی از اهل بیت رسیده است حاکی از آنکه هر کس به مدت چهل روز گوشت نخورد، اخلاق او بد می شود^۵.

۱. المائدة / ۸۷

۲. الأنعام / ۱۴۰

۳. الأنعام / ۱۱۹

۴. الکافی للکلینی، ج ۵، ص ۴۹۶. همچنین، نزدیک به آن در: مسند أحمد، ج ۳، ص ۲۸۵؛ صحیح مسلم، ج ۴، ص ۱۲۹؛ سنن النسائی، ج ۶، ص ۶۰؛ صحیح ابن حبان، ج ۱، ص ۱۹۰.

۵. بنگرید به: البرصان والعرجان والعميان والحوالان للجاحظ، ص ۵۳۳؛ المحاسن للبرقي، ج ۲، ص ۴۶۴؛ قرب الإسناد للحميري، ص ۱۰۷؛ الکافی للکلینی، ج ۶، ص ۳۰۹؛ فوائد أبي علي الصواف، ص ۵۸؛ من لا يحضره الفقيه لابن بابويه، ج ۱، ص ۲۹۹؛ طب النبي للمستغفري، ص ۲۴؛ شعب الإيمان للبيهقي، ج ۵، ص ۹۲.

هر چند از زیاده روی در خوردن گوشت نیز نهی شده^۱؛ چنانکه به عنوان نمونه، در روایتی آمده است: «كُلُوا اللَّحْمَ فِي كُلِّ أُسْبُوعٍ وَلَا تُعَوِّدُوهُ أَنْفُسَكُمْ وَأَوْلَادَكُمْ فَإِنَّ لَهُ صِرَاوَةً كَصِرَاوَةِ الْحَمْرِ وَلَا تَمْنَعُوهُمْ فَوْقَ الْأَرْبَعِينَ يَوْمًا فَإِنَّهُ يُسِيءُ أَخْلَاقَهُمْ»^۲؛ «هفته‌ای یک بار گوشت بخورید و خودتان و اولادتان را به آن عادت ندهید؛ چراکه آن مانند شراب اعتیادآور است و آن را بیش از چهل روز از آنان بازدارید؛ چراکه اخلاقشان را بد می‌کند». همچنین، روایات فراوانی در تشویق به نوشیدن شیر رسیده^۳؛ خصوصاً شیر گاو که شفا بخش دانسته شده است^۴.

اما خوردن سبزیجات به صورت پخته، جایز است و اجتناب از آن وجهی ندارد. به طور کلی، پختن غذا از وجوه تمایز انسان و حیوان است، همان طور که پوشیدن لباس و خواندن و نوشتن از وجوه تمایز آن دو است و با این وصف، کسانی که کمال خود را در تشبّه به حیوانات می‌پندارند، در گمراهی دوری هستند؛ چراکه انسان از عقل و دانش بیشتری برخوردار است و با این وصف، طبیعی است که رفتار متمایزی داشته باشد، بلکه داشتن رفتاری حیوان گونه برای او غیر طبیعی محسوب می‌شود؛ چنانکه خداوند فرموده است: «وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ»^۵؛ «و کسانی که کافر شدند، کام می‌جویند و می‌خورند همان طور که چهارپایان می‌خورند و آتش جایگاه آنان است».

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوب شاه شیخ جعفر سبزواری
مجله تبیین با همکاری نشر سوره

۱. بنگرید به: مصنف ابن ابی شیبّه، ج ۵، ص ۵۶۷؛ المحاسن للبرقي، ج ۲، ص ۴۶۹.
۲. الأصول الستة عشر لعدة من المحدثين، ص ۱۲ و ۱۳.
۳. بنگرید به: مسند أحمد، ج ۱، ص ۲۸۴؛ صحیح البخاری، ج ۶، ص ۲۴۵؛ صحیح مسلم، ج ۶، ص ۱۰۴؛ سنن ابن ماجه، ج ۲، ص ۱۱۰۳؛ المحاسن للبرقي، ج ۲، ص ۴۹۱؛ سنن ابی داود، ج ۲، ص ۱۹۴؛ الکافی للکلینی، ج ۶، ص ۳۳۶.
۴. بنگرید به: مسند ابن الجعد، ص ۳۰۷؛ مسند أحمد، ج ۴، ص ۳۱۵؛ المحاسن للبرقي، ج ۲، ص ۴۹۳؛ السنن الکبری للنسائی، ج ۴، ص ۳۷۰؛ قرب الإسناد للحمیری، ص ۱۱۰؛ الکافی للکلینی، ج ۶، ص ۳۳۷؛ المستدرک علی الصحیحین للحاکم، ج ۴، ص ۱۹۶؛ السنن الکبری للبيهقي، ج ۹، ص ۳۴۵.
۵. محمد / ۱۲.

www.alkhorasani.com

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصوب شاه شیخ جعفر سبزواری حفظه الله تعالى

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.